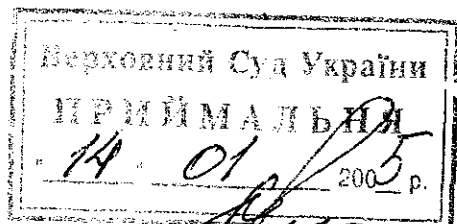

КАНДИДАТ НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В.Ф. ЯНУКОВИЧ

ДО ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

01024, Київ, вул. П. Орлика 4

заявник скарги: **ГРОМАДЯНИН УКРАЇНИ**
КАНДИДАТ НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ЯНУКОВИЧ ВІКТОР ФЕДОРОВИЧ

01008, Київ, вул. Січневого повстання, буд.10 кв.18
тел. 8 044 226 26 75

суб'єкт оскарження: **ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ**

01196, Київ, площа Лесі Українки, буд.1
тел. 8 044 296 80 88

СКАРГА НА БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ, ДІЇ ТА РІШЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ

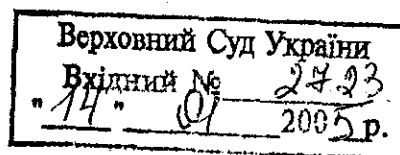
10 січня 2005 року Центральна виборча комісія на своєму засіданні оголосила результати повторного голосування 26.12.2004 року з виборів Президента України, про що склала відповідний Протокол про результати повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України.

На підставі зазначеного протоколу, Центральна виборча комісія ухвалила два рішення:

1) Постанову Центральної виборчої комісії „Про підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року та результати виборів Президента України” від 10 січня 2005 року;

та

2) Постанову Центральної виборчої комісії „Про оприлюднення результатів повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України” від 10 січня 2005 року.

Вважаю дії та бездіяльність Центральної виборчої комісії по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України 26 грудня 2004 року неправомірними, а зазначені рішення такими, що підлягають скасуванню, з підстав, які наведено нижче.

1. Центральною виборчою комісією порушено порядок прийняття, розгляду та оголошення протоколів територіальних виборчих комісій, встановлений частиною третьою статті 14 Закону України „Про особливості застосування Закону України „Про вибори Президента України“ при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року”

Відповідно до ч. 3 ст. 14 Закону України „Про особливості застосування Закону України „Про вибори Президента України“ при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року” протоколи територіальних виборчих комісій

- приймаються,
 - розглядаються
- та
- оголошуються на засіданні Центральної виборчої комісії.

Такий же самий порядок передбачений частиною першою статті 84 та частиною сьомою статті 85 Закону України „Про вибори Президента України”, відповідно до яких Центральна виборча комісія на своєму засіданні на підставі протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів не пізніш як на десятий день чи на п'ятнадцятий день з відповідно дня виборів або дня повторного голосування встановлює результати голосування у день виборів Президента України, або у день повторного голосування, про що складає протокол.

З вищенаведених норм зрозуміло, що законодавство про вибори Президента України вимагає прийняття, розгляду та оголошення протоколів територіальних виборчих комісій на одному засіданні (однина), а не на кількох засіданнях (множина) Центральної виборчої комісії.

Після проведення повторного голосування з виборів Президента України 26.12.2004 року, Центральна виборча комісія прийняла та оголосила протоколи територіальних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів на своєму засіданні, яке тривало з **27 по 30 грудня 2004 року**. Результати повторного голосування з виборів Президента України 26.12.2004 року Центральна виборча комісія оголосила лише **10 січня 2005 року**, порушивши як принцип законності виборчого процесу, встановлений п.1 ч.2 ст. 11 Закону України „Про вибори президента України” так і вимогу щодо безперервності проведення засідання ЦВК на якому встановлюються результати голосування на виборах Президента України, яка, безперечно та безальтернативно передбачена законом.

Крім того, 27, 28, 29 та 30 грудня 2004 року, під час приймання та оголошення протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів, Центральна виборча комісія неодноразово припускалась грубого порушення чинного законодавства, що, безумовно, вплинуло на подальший процес встановлення результатів повторного голосування в межах єдиного загальнодержавного виборчого округу і призвело до незаконності всього зазначеного процесу.

1.1. Так, частина протоколів територіальних виборчих комісій приймалась та оголошувалась Центральною виборчою комісією за відсутності кворуму комісії.

Відповідно до частини четвертої ст.28 Закону України „Про вибори Президента України” засідання будь-якої (в тому числі і Центральної) виборчої комісії є повноважним, якщо в ньому бере участь не менш як дві третини складу комісії. При цьому, 27.12.2004 року в засіданні Центральної виборчої комісії під час приймання та оголошення протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних виборчих округів, неодноразово брали участь менше 10 членів Центральної виборчої комісії (менше як дві третини складу комісії), що може бути підтверджено стенограмою відповідного засідання ЦВК та аудіовізуальними матеріалами засобів масової інформації, які висвітлювали зазначене засідання (Національна телекомпанія України, телерадіокомпанія „Студія „1+1”, телеканал „Інтер”, „5 канал” тощо).

Зокрема, 27.12.2004 року в присутності лише 9 членів ЦВК був прийнятий та оголошений протокол територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 222.

Вважаю, що вищезазначеними діями ЦВК порушено принципи:

а) законності (п.1 ч.2 ст.11 Закону України „Про вибори Президента України” та ч.2 ст. 2 Закону України „Про Центральну виборчу комісію”),

б) колегіальності розгляду і вирішення питань (ч.2 ст.2 Закону України „Про Центральну виборчу комісію”),

а отже, дії Центральної виборчої комісії з прийняття та оголошення окремих протоколів територіальних виборчих комісій, вчинені на її неповноважному засіданні, є неправомірними.

1.2. Під час приймання та оголошення всіх без винятку протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів Центральна виборча комісія порушила принцип колегіальності.

На засіданні ЦВК 27-30 грудня 2004 року та на засіданні ЦВК 10.01.2005 року жоден протокол територіальної виборчої комісії не був предметом колегіального розгляду, вивчення та обговорення членами Центральної виборчої комісії. Натомість, комісія побудувала свою роботу лише на оголошенні відомостей що містилися в окремих протоколах територіальних виборчих комісій територіальних виборчих округів окремими членами ЦВК, закріпленими за АРК, областями, містами Києвом та Севастополем. Так, аудіовізуальні матеріали засобів масової інформації, які висвітлювали хід засідання Центральної виборчої комісії 10 січня 2005 року, безперечно доводять, що самі протоколи територіальних виборчих комісій територіальних виборчих округів не використовувалися навіть для доповідей членами Центральної виборчої комісії і фізично були відсутніми в залі засідання Центральної виборчої комісії. Оголошення відомостей, які містилися у протоколах територіальних виборчих комісій територіальних виборчих округів здійснювалося членами Центральної виборчої комісії на підставі паперових носіїв, які за формою та змістом не відповідали вимогам законодавства України про вибори Президента України.

Жоден з членів Центральної виборчої комісії не доповідав комісії, а відповідно комісія колегіально і не розглядала безпосередньо жоден протокол територіальних виборчих комісій територіальних виборчих округів, жоден протокол та акт дільничних виборчих комісій, жодне рішення, прийняте на підставі цих актів, жоден протокол територіальних виборчих комісій про повторних підрахунок

голосів виборців на відповідній виборчій дільниці в межах територіального виборчого округу, жодну окрему думку членів територіальних виборчих комісій, викладену у письмовій формі та надіслану до Центральної виборчої комісії, чим було порушено принципи колегіальності розгляду і вирішення питань, обґрунтованості прийнятих рішень, встановлені ч.2 ст.2 Закону України „про Центральну виборчу комісію”.

З наведеного можна зробити припущення, що всі протоколи територіальних виборчих комісій про підсумки голосування в межах територіальних виборчих округів розглядалися та опрацьовувалися членами Центральної виборчої комісії **одноособово**, незважаючи на те, що подібне порушення порядку розгляду протоколів територіальних виборчих комісій вже було відзначено в рішенні Верховного Суду України від 03.12.2004 року, а фактично припускалося ЦВК і під час вставлення результатів голосування у день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року на її засіданні, яке відбулося 09-10 листопада 2004 року.

Таким чином, така **передбачена законодавством про вибори президента України дія Центральної виборчої комісії** дія як „розгляд протоколів” територіальних виборчих комісій про підсумки повторного голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів Центральною виборчою комісією **колегіально взагалі не вчинялась**.

Як доведено вище, відповідні протоколи територіальних виборчих комісій **лише приймалися та оголошувалися** окремими членами ЦВК (стенограма та аудіовізуальні матеріали засобів масової інформації) і **бралися** Центральною виборчою комісією **до відома**.

Жоден з членів Центральної виборчої комісії не знайомився ні з кожним окремим протоколом територіальної виборчої комісії ні з доданими до нього, відповідно до ч. 6 ст. 83 Закону України „Про вибори Президента України” документами.

Сам факт наявності чи відсутності таких документів лише інколи оголошувався окремими членами Центральної виборчої комісії.

Таким чином, ні **достовірність** протоколів ТВК, ні їх **зміст**, ні **відомості** додані до них, ні окремі думки в колегіальному режимі Центральною виборчою комісією **не розглядалися та не вивчалися**, що є порушенням ч.1 ст. 22 Закону України „Про вибори Президента України”, ч.1 ст.1, ч.2 ст.2 „Закону України „Про Центральну виборчу комісію” та кваліфіковане як таке в рішенні верховного Суду України від 03 грудня 2004 року.

1.3. Окремі протоколи територіальних виборчих комісій територіальних виборчих округів були доставлені до Центральної виборчої комісії в пакетах невстановленого зразка чи в незапечатаному вигляді.

Головою Центральної виборчої комісії 23.12.2004 року затверджений „Порядок транспортування та передачі виборчих документів від дільничної виборчої комісії до територіальної виборчої комісії та до Центральної виборчої комісії”, відповідно до якого запечатуння і непорушність печатки пакету „Секьюрпак” є основною вимогою щодо протоколів які подаються, в тому числі до Центральної виборчої комісії.

Проте, 27-29 грудня 2004 року деякі протоколи ТВК приймалися Центральною виборчою комісією в незапечатаних пакетах, або в пакетах невстановленого зразка (зокрема, протокол територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 97 подавався до ЦВК двічі 27.12.04 та 28.12.04, причому 28.12.04 подався до ЦВК в розкритому пакеті, але був прийнятий ЦВК, аналогічна ситуація сталась з протоколами ТВК ТВО № 150, ТВК ТВО № 164, ТВК ТВО № 184).

Протокол по ТВО № 186, був прийнятий 27.12.04 без відомостей про підсумки голосуванням по дільницям, а самі відомості були прийняті окремо від протоколу лише 28 грудня 2004 року.

1.4. Під час приймання та оголошення Центральною виборчою комісією протоколів 27-30 грудня 2004 року, деякі протоколи поступали без печаток на відомостях про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу по кожній виборчій дільниці що входить до складу до територіального виборчого округу так і сумарно по територіальному округу.

Так, 27.12.2004 року на засіданні Центральною виборчою комісією було прийнято, зокрема, протокол ТВК ТВО № 210, який не був прошитий і на відомостях до якого були відсутні печатки ТВК.

27.12.2004 року **прямо в засіданні ЦВК ставились печатки на протоколі ТВК ТВО № 93 її головою і ЦВК ніяк не реагувала на це порушення.**

1.5. На засіданні, яке розпочалося 27.12.04 року ЦВК під час прийняття протоколів ТВК вчиняла дії не передбачені чинним законодавством, порушуючи, таким чином, ч.2 ст.19 Конституції України.

Наприклад, протокол ТВК ТВО № 150 був повернутий на доопрацювання в зв'язку з відсутністю відомостей до нього, що може бути підтверджено стенограмою засідання. Те ж саме сталось з протоколами ТВК ТВО № 199 та ТВК ТВО № 148.

Фактично Центральною виборчою комісією під час встановлення результатів повторного голосування з виборів Президента України 26.12.2004 року були допущені всі ті порушення, які були відзначені в рішенні Верховного Суду України від 03.12.2004 року - **достовірність та відповідність протоколів територіальних виборчих комісій протоколам дільничних виборчих комісій цих округів в колегіальному режимі не перевірялась, а перевірялись лише відповідність даних щодо кількості голосів, поданих окремо за кожного з двох кандидатів на пост Президента України та інших відомостей даним, які були отримані Центральною виборчою комісією засобами системи „Вибори” і не є офіційними, що може бути підтверджено стенограмами засідань.**

1.6. 10.01.2005 року Центральною виборчою комісією було порушено частину 3 статті 15 Закону України „Про особливості застосування Закону України „Про вибори Президента України” при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року”, відповідно до якої встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України в порядку, передбаченому статтею 84 Закону України „Про вибори Президента України”, здійснюється не раніше закінчення визначених законом строків оскарження та розгляду скарг відповідними виборчими комісіями та судами.

Так, як вбачається з доповіді Голови ЦВК Я.В. Давидовича під час розгляду третього питання порядку денного засідання ЦВК від 10.01.2005 року, Центральна виборча комісія встановила факт відсутності скарг на порушення виборчого законодавства в апеляційних судах України лише на підставі довідок зазначених судів здебільшого станом на 05 січня 2005 року, а не на 10.01.2005 року.

Більше того, розглянувши на своєму засіданні 10.01.2005 року дві скарги: скаргу виборця Наталії Лисенко на порушення порядку ведення передвиборної агітації та скаргу довіреної особи кандидата на пост Президента України Олександра Ніженковського на бездіяльність територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 167 та

ухваливши за результатами розгляду відповідні постанови, Центральна виборча комісія негайно перейшла до оголошення результатів повторного голосування. При цьому, перебіг семиденного строку для оскарження відповідних рішень ЦВК, встановлений частиною 1 статті 94 Закону України „Про вибори Президента України” та частиною 2 статті 15 Закону України „Про особливості...”, суб’єктами виборчого процесу навіть не розпочався. Таким чином, **встановлення Центральною виборчою комісією результатів повторного голосування з виборів Президента України було здійснено з порушенням частини 3 ст. 15 Закону України „Про особливості...”,** тобто до закінчення визначених законом строків оскарження рішень ЦВК та розгляду відповідних скарг Верховним Судом України.

Відповідно до постанови ЦВК „Про скаргу довіреної особи кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф. у територіальному виборчому окрузі № 167 Ніженковського О.В.” від 10.01.2005 року визнано неправомірною бездіяльністю територіальної виборчої комісії територіального виборчого округу № 167 щодо розгляду скарг. Цю територіальну виборчу комісію зобов’язано невідкладно – до 12 січня 2005 року – розглянути скарги зазначеної довіреної особи, які були подані до ТВК ще 28 грудня 2004 року і стосувалися, зокрема:

- а) використання під час голосування 26 грудня 2004 року списків виборців, складених та уточнених з порушенням вимог статті 34 Закону України „Про вибори Президента України”, ст.ст. 3,10 Закону України „Про особливості...” ;
- б) випадків незаконного голосування при повторному голосуванні 26.12.2004 року;
- в) порушення вимог ст. 74 Закону України „Про вибори Президента України”;
- г) порушення вимог статті 76 Закону України „Про вибори Президента України”;
- е) порушення вимог ст. 68,69,70 Закону України „Про вибори Президента України” та ст. 8 Закону України „Про особливості...” щодо участі у виборчому процесі офіційних спостерігачів;
- є) порушення вимог ст. 77 Закону України „Про вибори Президента України”, ст. 6 Закону України „Про особливості...” при здійсненні голосування за межами приміщення для голосування.

Таким чином, Центральною виборчою комісією не тільки порушено вимоги ч.2.ч.3 ст.15 Закону України „Про особливості...”, а і **проігноровано конституційні права суб’єктів оскарження на судовий захист, передбачені ст.ст. 8, 55 Конституції України.**

Крім того, станом на 10.01.2005 року в судах України також **не був закінчений розгляд скарг суб’єктів виборчого процесу** на порушення виборчого процесу, і Центральній виборчій комісії було про це відомо зі звернення уповноваженого представника в ЦВК кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф. Шуфрича Н.І. поданого до ЦВК 10 січня 2005 року, в якому він зазначив, що 10 січня 2005 до ВСУ було подано 4 скарги, 3 з яких на момент встановлення результатів голосування Верховним Судом України не розглянуті.

Отже, з вищезазначеного вбачається, що під час прийняття, та оголошення протоколів територіальних виборчих комісій на підставі яких 10 січня 2005 року встановлено результати повторного голосування в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі, Центральна виборча комісія діяла всупереч як своїм обов’язкам так і законодавству про вибори Президента України, порушивши при цьому вимоги ч. 2 ст. 19 Конституції України, ч.2 та ч.3 ст.15 Закону України „Про особливості...”, ч.1 ст. 22 Закону України „Про вибори Президента України”, ч.1 ст.1, ч.2 ст.2 „Закону України „Про Центральну виборчу комісію” тощо.

Аналогічні порушення з боку Центральної виборчої комісії були встановлені Верховним Судом України в рішенні від 03.12.2004 року, відповідно до якого: „Центральна виборча комісія 24 листопада 2004 року склала протокол про результати повторного голосування з виборів Президента України й ухвалила постанови N 1264 "Про результати виборів Президента України 21 листопада 2004 року та обрання Президента України" та N 1265 "Про оприлюднення результатів виборів Президента України".

При встановленні результатів повторного голосування у день виборів Президента України Центральна виборча комісія на своєму засіданні колегіальним складом не досліджувала протоколи територіальних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів, не перевіряла їх достовірність, правильність та повноту складення та інші документи зазначені у частині 6 статті 83 Закону "Про вибори Президента України"¹.

До встановлення результатів повторного голосування у день виборів Президента України Центральна виборча комісія не розглянула заяви та скарги про порушення територіальними виборчими комісіями порядку встановлення підсумків голосування в межах територіальних виборчих округів і рішення прийняті територіальними виборчими комісіями за результатами їх розгляду.

На час встановлення Центральною виборчою комісією результатів повторного голосування з виборів Президента України у судах не був закінчений розгляд своєчасно поданих скарг на бездіяльність, дії та рішення територіальних виборчих комісій, вчинених при встановленні підсумків голосування в межах територіальних виборчих округів, і термін розгляду цих скарг не закінчився.

За таких обставин дії і рішення Центральної виборчої комісії суперечать вимогам статей 2, 10, 11, 12, 16, 17 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", статей 25, 28, 83, 84, 86, 93, 94, 96 Закону України "Про вибори Президента України" і є неправомірними. У зв'язку з цим ухвалені Центральною виборчою комісією рішення підлягають скасуванню."

Відповідно до окремої Ухвали Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 03.12.2004 року зазначено:

„Судом встановлено, що під час повторного голосування з виборів Президента України мали місце численні порушення основних принципів та засад виборчого процесу, визначених ст.ст. 38, 69, 71 Конституції України, ст.2, 3, 6, 9,11 закону України „Про вибори Президента України”.

¹ частина 6 статті 83 Закону України „Про вибори Президента України”

Перший примірник протоколу територіальної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу, а у разі внесення змін до цього протоколу - і протокол, в якому були допущені неточності (описки чи помилки у цифрах), разом з відповідними протоколами та актами дільничних виборчих комісій, рішеннями, прийнятими на підставі цих актів, та, за наявності, протоколами територіальної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці в межах територіального виборчого округу, окремими думками членів територіальної виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, заявами і скаргами про порушення територіальною виборчою комісією порядку встановлення підсумків голосування в межах територіального виборчого округу та рішеннями, прийнятими територіальною виборчою комісією за результатами їх розгляду, територіальна виборча комісія невідкладно надсилає до Центральної виборчої комісії, другий примірник протоколу зберігається в територіальній виборчій комісії, третій - невідкладно вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні територіальної виборчої комісії, а решта по одному примірнику видається членам територіальної виборчої комісії.

Внаслідок чого неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі. Значна частина порушень допущена самою ЦВК, іншими суб'єктами виборчого процесу або владними органами внаслідок пасивної поведінки ЦВК чи окремих її членів.

Зокрема, питання які підлягали колегіальному розгляду складом ЦВК фактично розглядалися членами ЦВК одноособово і не виносились на засідання.

Саме таким чином 24 листопада 2004 року вирішувалося питання про встановлення результатів повторного голосування з виборів Президента України 21 листопада 2004 року, коли в порушення вимог ч.1 ст.84 Закону України „Про вибори Президента України”, ЦВК тільки проголосувала про затвердження протоколу, який був складений без належної перевірки даних всіма членами комісії, без ознайомлення їх з протоколами територіальних виборчих комісій.

Встановлено, що під час повторного голосування мали місце масові порушення виборчих прав всіх суб'єктів виборчого процесу шляхом неконтрольованого використання відкріпних посвідчень, примушування працівників підприємств, установ, організацій, в тому числі і державних службовців до голосування через відкріпні посвідчення; організованими переміщеннями великих груп виборців для проведення голосування з одних регіонів у інші, задіяні у цих переміщеннях та у використанні відкріпних посвідчень органів виконавчої влади.

Про наявність таких порушень та їх поширеність під час проведення виборів оперативно інформували ЗМІ, офіційні спостерігачі, виборці. Проблемність цього питання засвідчена прийняттям Верховною Радою України перед повторним голосуванням змін до чинного закону України „Про вибори Президента України”.

Однак, в супереч вимогам ст. 16,17 Закону України „Про Центральну виборчу комісію” ЦВК фактично усунулась від виконання функцій по контролю за ходом виборчого процесу і забезпеченню реалізації виборчих прав громадян тощо.

Зазначене свідчить, що Центральною виборчою комісією порушено принципи верховенства права, законності, об'єктивності, компетентності, професійності, колегіальності розгляду і вирішення питань, обґрунтованості прийняття рішень, відкритості і публічності, закріплені у частині 2 статті 2 Закону України „про Центральну виборчу комісію”.

10 січня 2005 року Центральна виборча комісія встановила результати повторного голосування 26 грудня 2004 року з порушенням основних засад і принципів своєї діяльності (всі протоколи ЦВК про встановлення результатів голосування чи повторного голосування - від 10.11.2004, від 24.11.2004, від 10.01.2005 року складено з одними і тими самими порушеннями законодавства про вибори Президента України), що підтверджується стенограмами засідань ЦВК від від 10.11.2004, від 24.11.2004, від 10.01.2005 року.

Крім того, Центральній виборчій комісії було відомо про масове порушення виборчих прав суб'єктів виборчого процесу зі скарг, заяв, телеграм, звернень які надходили до ЦВК та повідомлялись засобами інформації, проте, всупереч своєму конституційному обов'язку, Центральна виборча комісія жодним чином не відреагувала на зазначені порушення та не поновила порушені виборчі права

громадян, які систематично до неї звертались. *Матеріали, що підтверджують викладені обставини додаються до скарги.*

Це порушення Центральної виборчої комісії знайшло своє відображення в окремій думці членів Центральної виборчої комісії Б.Райковського та Ю.Донченка, доданій до протоколу засідання ЦВК від 10.01.2005 року, відповідно до якої Ю. Донченко та Б.Райковський стверджують, що „З урахуванням того, що на даний час у державі згідно з даними Міністерства праці та соціальної політики України нараховується 7,9 млн. пенсіонерів за віком, та 2,5 млн. громадян які є інвалідами різних груп, кількість осіб що були позбавлені права голосу при обранні президента України при повторному голосуванні 26.12.2004 року, за нашим припущенням, може складати сотні тисяч виборців, і, таким чином, суттєво вплинути на результати виборів.

Вважаємо, що складений протокол не в повній мірі відображає волевиявлення всіх громадян України...

Відповідно до частини 1 статті 1 Закону України „Про Центральну виборчу комісію” Центральна виборча комісія є постійно діючим колегіальним *державним* органом, який діє на *підставі Конституції України*, цього та інших законів України і *наділений повноваженнями щодо організації підготовки і проведення виборів Президента України*, народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, всеукраїнського і місцевих референдумів в порядку та в межах, встановлених цим та іншими законами України.

Статтею 2 Закону України „Про Центральну виборчу комісію” передбачено, що комісія відповідно до своїх повноважень забезпечує дотримання передбачених Конституцією України та законами України принципів і засад виборчого і референдумного процесів, реалізацію виборчих прав громадян України та права на участь у референдумі, однакове застосування законодавства України про вибори і референдуми на всій території України.

Комісія будує свою діяльність *на принципах верховенства права, законності, незалежності, об'єктивності, компетентності, професійності, колегіальності розгляду і вирішення питань, обґрунтованості прийнятих рішень, відкритості і публічності.*

Вважаю, що вищезазначеними діями та рішеннями Центральної виборчої комісії порушені мої активні та пасивні виборчі права як громадянина України та кандидата на пост Президента України на законність проведення виборчого процесу, об'єктивність та достовірність встановлених результатів голосування, рівність суб'єктів виборчого процесу, неупередженості Центральної виборчої комісії до кандидатів на пост Президента України, передбачені статтею 11 Закону України „Про вибори Президента України” та гарантовані статтями 8,38,71,103 Конституції України, ст.7, п. 1, 3 статті 21,28 Загальної декларації прав людини ООН 1948 року, ст. 25 Міжнародного пакту про громадські і політичні права 1966 року.

Також Центральної виборчої комісією порушений принцип верховенства права, порушені основні засади і принципи виборчого процесу та проігноровано виборчі права громадян України – виборців, передбачені статтею 11 Закону України „Про вибори Президента України” та гарантовані статтями 8, 38, 71,103 Конституції України,

статтею 7, пунктами 1, 3 статті 21, 28 Загальної декларації прав людини ООН 1948 року, статтею 25 Міжнародного пакту про громадські і політичні права 1966 року, і **вчинено, таким чином, неправомірну бездіяльність.**

За таких обставин дії, бездіяльність та рішення Центральної виборчої комісії суперечать вимогам статей 2, 10, 11, 12, 16, 17 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", статей 25, 28, 83, 84, 86, 93, 94, 96 Закону України "Про вибори Президента України" та іншим нормативно-правовим актам і є **неправомірними**. У зв'язку з цим ухвалені Центральною виборчою комісією рішення підлягають скасуванню.

2. Звертаю увагу Верховного Суду України, що всі вищезазначені обставини стосуються такого етапу виборчого процесу як етап повторного голосування на виборах Президента України, який відбувся 26.12.2004 року та процесу незаконного встановлення Центральною виборчою комісією результатів голосування на повторних виборах 26.12.2004 року.

Проте, розглядати окремі порушення які відбулись на окремо взятому етапі одного цілісного і неподільного процесу без належної правової оцінки самого виборчого процесу, на мою думку, не уявляється за можливе.

Відповідно до загальноприйнятого значення слово „процес” означає „хід, розвиток якогось явища, послідовну зміну станів, розвитку чогось”.

Виходячи із значення самого слова „процес” (від латинського „processus” - рух), слід зробити висновок про те, що виборчому процесу притаманні, зокрема, такі риси як динамічність, взаємозалежність та взаємообумовленість кожного наступного етапу сукупністю попередніх.

Приймаючи тезу про динамічність та послідовність виборчого процесу, слід визнати неможливість розгляду в статті будь-якого з його окремих етапів

Виборчий процес - це врегульований законом порядок організації та проведення виборів, діяльність уповноважених органів і громадян держави, спрямована на формування конституційного якісного і кількісного складу органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Будучи нормативно врегульованим, цей процес відповідно **впорядкований через систему спонукальних обставин** (як певних юридичних обставин, що потребують певних юридичних дій) і юридичних фактів (як юридичних дій, що забезпечують **початок та перебіг відповідних процедур**, які закріплюються в нормах матеріального і процесуального виборчого права).

Виборчий процес не тільки і не стільки переважно адміністративний технологічний процес, скільки публічний, конкурентний процес, в межах якого реалізується політична правосуб'єктність громадян-виборців і основна мета якого - забезпечення конституційних прав та інтересів громадян України – виборців.

Виборчий процес завжди включає в себе встановлену законодавством сукупність процесуальних форм проведення виборів, які визначають кількість, строки та зміст ЕТАПІВ такого процесу.

На підставі аналізу етапів виборчого процесу, визначених у Законі “Про вибори Президента України”, можна зробити висновок про їх **взаємозалежність і взаємообумовленість**, націленість на досягнення однієї мети - забезпечення захищеності виборчих прав громадян, проведення демократичних виборів, обрання Президента України на засадах народовладдя.

Водночас, слід мати на увазі, що самі етапи охоплюють різноманітні за сутністю виборчі процедури, врегульовані нормами Закону. Технологічно та у часі ці етапи тісно пов'язані між собою.

Таким чином, існує виборчий процес якій застосовується для обрання Президента України. Відповідно до статті 11 Закону України „Про вибори Президента України” виборчий процес — це здійснення суб'єктами виборчого процесу виборчих процедур, передбачених законом України „Про вибори Президента України”. Тією ж статтю визначено, що виборчий процес має свої визначені етапи які є його невід'ємною складовою.

Виборчий процес, відповідно до статті 11 ЗУ „Про вибори Президента України” включає такі етапи²:

1) утворення територіальних виборчих округів; 2) утворення виборчих дільниць; 3) утворення територіальних та дільничних виборчих комісій; 4) формування списків виборців, їх перевірка та уточнення; 5) висування та реєстрація кандидатів; 6) проведення передвиборної агітації; 7) голосування у день виборів Президента України; 8) підрахунок голосів виборців та встановлення підсумків голосування і результатів виборів Президента України.

У разі необхідності виборчий процес може включати також такі етапи:

1) повторне голосування;
2) підрахунок голосів виборців і встановлення підсумків повторного голосування та результатів виборів Президента України.

Таким чином, завдяки цим етапам виборчого процесу здійснюється безперервність та динаміка виборчого процесу. Всі етапи мають також свої строки і строки попередніх етапів пов'язані зі строками наступних.

Неможливим є розгляд хоча б одного з етапів в статистиці чи вилучення з цього виборчого процесу такого етапу. Це стосується і такого етапу виборчого процесу як етап повторного голосування.

Кожний наступний етап виборчого процесу є прямим наслідком попереднього етапу виборчого процесу. Так, без утворення територіальних виборчих комісії не можливо перейти до наступного етапу – утворення дільничних виборчих комісій і т.д. Цим і пояснюється взаємообумовленість та взаємопов'язаність етапів виборчого процесу та доводиться причинно-наслідковий зв'язок між ними.

Якщо розглядати перебіг виборчого процесу під час виборів Президента України в 2004 році в динаміці та у сукупності його етапів, слід зазначити про наступне.

18 березня 2004 року Постановою Верховної Ради України призначено чергові вибори Президента України на неділю, 31 жовтня 2004 року.

² Етап – окрема частина чого-небудь; окремих момент, період, стадія в розвитку чого-небудь, у якій-небудь діяльності (“Новий словник української мови” у трьох томах, укладачі: В. Яременко, О. Сліпушко; видавництво “Аконіт”, Київ, 2001, т. 1 арк. 652);

Етап (= період, стадія, смуга, фаза, фазис) – проміжок часу, який характеризується певними ознаками і становить собою частину якогось процесу (“Словник синонімів української мови” у двох томах, колектив авторів Інституту української мови Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, видавництво “Наукова думка”, Київ, 2001, т. 2 арк. 183).

07 червня 2004 року Центральною виборчою комісією було затверджено Календарний план основних організаційних заходів з підготовки та проведення виборів Президента України 31 жовтня 2004 року (Постанова ЦВК №104).

31 жовтня 2004 року відбулось голосування громадян України у день виборів Президента України.

Загальновідомим є той факт, що як підготовка до голосування так і проведення самого голосування 31.10.2004 року відбулись з порушеннями основних принципів та засад виборчого процесу та конституційних прав громадян України-виборців.

Найболючішою проблемою етапу підготовки та етапу проведення голосування була повна невідповідність списків виборців даним про самих виборців, нерівність доступу кандидатів до ЗМІ, порушення порядку ведення передвиборної агітації, втручання органів державної влади та управління в виборчий процес, порушення прав суб'єктів виборчого процесу та інші масові порушення виборчого законодавства під час самого голосування, підрахунку голосів, складення протоколів тощо.

З 06 серпня 2004 року ЦВК та судові установи почали розглядати скарги на порушення виборчого законодавства (перша розглянута Центральною виборчою комісією скарга – це скарга довіреної особи кандидата на пост Президента України Ющенка В.А. в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі Катеринчука М.Д. (Постанова ЦВК № 330).

Під час підготовки до проведення голосування всіма суб'єктами виборчого процесу було подано до відповідних органів тисячі скарг на порушення виборчого законодавства та конституційних прав суб'єктів виборчого процесу, що свідчить про обсяг та масштабність порушень основних засад та принципів виборчого процесу.

Також, надзвичайно великим був обсяг порушень в день голосування - 31 жовтня 2004 року. Тільки за повідомленням регіональних штабів кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф. у день виборів з 8 до 20 години офіційними спостерігачами було зафіксовано 3697 порушень Закону "Про вибори Президента України". Складено 3697 актів, до виборчих комісій подано 3276 скарг.

До ЦВК від суб'єктів виборчого процесу було подано більше 300 скарг на порушення що стались в день голосування та після нього.

Отже, якщо окреслити строки порушення основних принципів та засад виборчого процесу, які відбулись під час підготовки та проведення голосування 31.10.2004 року, то це серпень, вересень, жовтень 2004 року, оскільки порушення тривали у часі (наприклад, недостовірність списків виборців) і одне порушення тягло за собою, як наслідок, інше порушення виборчого законодавства та виборчих прав громадян (наприклад, неможливість реалізувати своє конституційне право на голосування в зв'язку з невідповідністю списків виборців реальним обставинам, справжнім даним про виборця).

Все це пояснюється повною взаємообумовленістю та динамічністю виборчого процесу, і тим що будь-які порушення, як правило, є наслідком порушень, що відбулись на інших, попередніх етапах виборчого процесу.